

تصویر ابو عبد الرحمن الکردي

Rênûsi Kurdi

MISTEFA ÊLXANÎZADE

Fêr Êûnî zîmanî Kurdî Ee
Dû Êênûsî Latîp w Aramî

hawargaykteb

هه‌وارگه‌ی کتیب

رینووسی کوردی

مستفاه‌نا ئیلخانیزاده

فیر بوونی زمانی کوردی
به دوو رینووسی لاتین و نارامی

رینووسی کوردی

سرشناسه: ایلیخانی زاده، مصطفی، ۱۳۳۴.

عنوان و نام‌پدیدآور: ریتنوسوی کوردی به نەلف و بیی لاتینی، مسته‌فا نیلیخانی‌زاده

مشخصات نشر: تهران؛ آنا، ۱۳۸۸.

مشخصات ظاهری: ۵۰ ص.

شابک: ۰-۶۲۶۸۷۶-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: کردی- لاتین

موضوع: کردی- خودآموز

موضوع: شعر کردی، قرن ۱۴

ردیبندی کنگره: ۱۳۸۸ ۹۳ الف ۳۲۵۶/۲۱ PIR

ردیبندی دیویی: ک ۹ فا ۴

شماره کتابشناسی ملی: ۱۷۹۲۴۱۷

ریتنوسوی کوردی به نەلف و بیی لاتینی

مسته‌فا نیلیخانی‌زاده

طراح جلد: افشین بهاری‌زر

حروفچین: سمن پرویزی

ناظر چاپ: شوان طاهری

قیمت: ۱۰۰۰ تومان

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

مرکز پخش: سنندج، پاساژ عزتی، کتاب‌کانی ۲۲۲۵۲۵۹

ریتووسی کوردی

به تلف و بیی لاتینی

مصطفی ایلخانی زاده

ناوه‌ڕۆک

٢٤ -----	ئ -----	٥ -----	پیشه‌کی
٢٤ -----	(ی) دهنگدار (بزۆین)	٦ -----	ئه‌لف و بیتی کوردی به لاتین
٢٦ -----	کورتیه بزۆین (بزۆکه)		پسته‌کانی کوردی به ئه‌لف و بیتی
٢٦ -----	و (دهنگداری کورت)	٧ -----	عه‌ریبی و لاتین
٢٧ -----	وو (دهنگداری دریز)	٨ -----	ئا ١
٢٨ -----	ۆ (واوی کراوه)	٨ -----	ب
٢٩ -----	حه‌سه‌ن (ی) سه‌لاح (سۆران)	٩ -----	پ
٣٠ -----	کاک حوسین (ی) شیربه‌گی	٩ -----	ت
٣١ -----	فه‌ورزییه سولتان به‌گی	١٠ -----	ج
٣٢ -----	ره‌شید (ی) یاسمی	١٠ -----	چ
٣٢ -----	ئه‌حه‌مه‌د (ی) قازی	١١ -----	ه
٣٣ -----	له‌تیف هه‌لمه‌ت	١٢ -----	ح
٣٥ -----	چه‌ند خالی رینوووسی و زمانه‌وانی	١٢ -----	خ
	چه‌ند نمونه‌ پرسیار بو تاقیکاری	١٣ -----	د
٣٦ -----	خویندکاران	١٣ -----	ر
٣٨ -----	غه‌زه‌لنیک له ئه‌ده‌ب	١٤ -----	ز
٣٩ -----	غه‌زه‌لنیک له گۆران	١٤ -----	ژ
٤٠ -----	غه‌زه‌لنیک له قانع	١٥ -----	س
٤١ -----	غه‌زه‌لنیک له نالی	١٦ -----	ش
٤٢ -----	غه‌زه‌لنیک له ئاوات	١٦ -----	غ
٤٣ -----	غه‌زه‌لنیک له هه‌زار	١٧ -----	ف
٤٤ -----	غه‌زه‌لنیک له هینمن	١٨ -----	ق
٤٥ -----	غه‌زه‌لنیک له هیدی	١٨ -----	ک
	غه‌زه‌لنیک له راوچی	١٩ -----	گ
٤٦ -----	(مه‌لا که‌ریم عه‌زیزنه‌ژاد)	٢٠ -----	م
٤٧ -----	له‌لایهن کاک سواره ئیله‌خانی زاده‌وه	٢١ -----	ن
٤٨ -----	غه‌زه‌لنیک له مسته‌فا ئیله‌خانی زاده	٢١ -----	ف
	غه‌زه‌لنیک له که‌ریمی دافیعی	٢٢ -----	و بیده‌نگ
٤٩ -----	(ک. د. ئازاد)	٢٣ -----	ی
		٢٤ -----	ه (ه)

پیشہ کی

ئەم کتیبە رینوووسی کوردی، ئەلف و بیی لاتینیە؛ که بەشیوەیەکی زۆر سادە و لە هەمان کاتدا زانستی، نووسراوە و بە هاسانی خوینەر فیری خویندن و نووسینی کوردی بەم ئەلف و بییە دەکا.

دەکرێ لە فیرگەکانی زمانی کوردی وەک کتیبیکی فیرکاری بگوتریتەو و خوینەر بۆ خوۆشی دەتوانی لێی فیر بی. ئیمە لێرەدا بۆ هاسانکاری وانە و دەقەکانمان بە هەردووک ئالفابیتی لاتینی و عەرەبی نووسیوە. وامان پێ باش بوو لەم کتیبەدا بیجگە لە فیرکاری کوردی بە ئەلف و بیی لاتین ژبان نامە ی چەن شاعیر و نووسەر و چەن پارچە شیعیریش بگونجینین تا خوینەر چیژ و سوودیکی زیاتری لێوەرگرێ.

مستەفا ئیلخانێ زاده

ئەلف و بیی کوردی بە لاتین

بە گوێرەى بەراوردی جووتۆکەکان (جفت واژه‌ها) زمانی کرمانجی خواروو ۳۵ فۆنیمی هەیه. زۆر وشەى عەرەبىش که دەنگى (ع)ى تىدایه له زمانى کوردى ئەو پۆماندا بە کار دەهێنرین وهک: عەبدوللا، عەلى، عومەر، عیسا و لعنەت و عالم و هتد... دەکرى (ع)یش بە فۆنیمیکى زمانى کوردى بژمێردرئ. بەو شیویه ژمارەى فۆنیمەکانى زمانى کوردى (شیوہى کرمانجى خواروو) دەبیتە ۳۶ فۆنیم (واج).

هەمزه پیتیکە سیستەمى ئەلف و بیى عەرەبى بەسەر زمانى کوردیدا سەپاندوو و وهک فۆنیمیکى یاریدەدەر هەمیشە له پیش پیتە دەنگدارەکان له سەرەتای وشە کوردیەکاندا دى. وهک: ئاو، ئەندازە، ئەختەر. فۆنیمیکى سەرەخۆ نییه و هیچ هیما و پیتی بۆ دانەندراوه. له ئەلف و بیى لاتین بۆ فۆنیمەکانى (ح) و (ر) و (ل) پیت دانەندراوه ئیمە وامان پى باشە بۆ ئەم پیتانە هیماى (ه) لهسەر ئەو پیتانە دابندرئ بۆ (ح، ħ) بۆ (ڤ، ڤ̣) و بۆ (ل، ل̣) بۆ ئەوہى له پیتی (ه) و (ر) و (ل)ى لاواز جیا بکرینەوه.

پیتەکانی کوردی بە ئەلف و بیی عەرەبی و لاتین

نشانەها و آواها

فارسی	آوا	گۆردی
ز د ض ظ	z	ز
ژ	j	ژ
س ص س ت	s	س
ش	ʃ	ش
و	w	و
ف	f	ف
-	v	ف
ق	q	ق
ک	k	ک
گ	g	گ
ل	l-l̄	ل، ل
م	m	م
ن	n	ن
هـ	h	هـ
ی	y	ی

فارسی	آوا	گۆردی
آ	e	ئە
ا	a	ئا-ا
إ	ē	ئێ
ایـ	î	ئیی
أ	o	ئو
او	u	ئو
ب	b	ب
پ	p	پ
ت ط	t	ت
ج	c	ج
چ	č	چ
ح	h̄	ح
خ	x	خ
د	d	د
ر	r-r̄	ر، ر

لەم ۳۶ پیتە ئەم پیتانە (بزوین) *Vowels*

A-E-Ē-Î-Û-U-Û-O

ۆ (واوی کراوهوه)، واوی درێژ، واوی کورت، ی دەنگدار، بزۆکە، ئ، ه. الف (ئا) بیست و هەشتە کە ی تر بێدەنگ (consonants) هەمزه‌ش لە ئەلف و بیی لاتیندا پیتی بۆ دانەندراوه.

دەبی بزاین هەر وشەیه ک لە چەند بڕگە سازدەبی و هەر بڕگەش لە پیتیکی دەنگدار (بزوین) و چەند پیتی بێدەنگ (دەنگداری کپ) پیکدی. بۆ وینە وشە ی (کور، *kuř*) تەنیا یە ک بڕگە یە و لە دوو پیتی بێدەنگی *k* و *î* و پیتی واوی کورتی دەنگدار (*U*) ساز بووه.

وشە ی بۆکان *bokan*، لە دوو بڕگە ساز بووه. بڕگە ی یە کەم لە پیتی بێدەنگی *b* و دەنگداری *o* و بڕگە ی دووهم لە دوو پیتی بێدەنگی *n*، *k* پیتی دەنگداری *a* دروست بووه. دوو پیتی دەنگدار قەت بە دوای یە کدا نایەن.

نا

ئاش - ئارد - ئاو - ئاشهوان
ئالا - ئاشی - ئاو
ئەو ئاشه به ئاو ده گه پری
له دبی ئیمهدا دوو ئاشی ئاو ههیه
خهلکی دهغل و دانی خویمان لهو دوو ئاشه لی ده کهن
ئاشی نهزان خودا ده یگپری

A.a

AŞ- Ard -Aw -AŞewan
AŞa- AŞaw
EwaŞe be aw degeê
Le dêy Êmeda dû aŞ Aw heye
Xelkê dexlû xoyan lew Dû aŞe lê deken
AŞ nezana xuda deygêê

ب

با - باران - باوهشین
باران - بار
بان - بازار
بانان دلۆپه یان کرد
با هات بوو به بۆران
بابه چوو بو بازار
باری خوار ناگاته مه نزل

B.b

Ba- Baran- baweŞên
Baran- Bar

Ban- Bazaf
Baran barî
Banan dilôpeyan kird
Ba hat bû be boran.
Babe çû bo bazaf.
Barî xuar nagate menzîl.

پ

پهز - پاوانه - په‌مۆ - پاله
پارشێو - پووش - په‌نیر - پرچ
بیری مه‌ر ده‌دۆشی
شیر به شیر پالیودا ده‌که‌ن
په‌نیر له شیر ده‌گرن
پارووی گه‌وره پیاو ده‌خنکینێ

P.p

Pez - Pawane - Pemo - Pale
ParŞêw - P Şû - penîr - pirç
Bêrî Meîr dedo Şê.
Şîr be Şîrpalêw dadeken.
Penîr le Şîr degrin.
Parûy gewre piyaw dexinkênê.

ت

ته‌ون - ته‌شى - ته‌شى پێس - تووره‌که
ته‌ر - تارا - تووران - ته‌مه‌ن
تارا و تووران خوشکن
تارا له تووران به ته‌مه‌ن تره
تارا ته‌شى ده‌پێسێ
تووران دروومان ده‌کا
تارا و تووران به یه‌که‌وه کار ده‌که‌ن
تا نه‌که‌وى نابى به سوار

T.t

Tewn- Te Şî -Te Şîfêş- Tûreke
 Teî -Tara- Tûran- Temen.
 Tara wtûran xo Şkin.
 Tara le tûran be tementire.
 Tara teşî defêşê.
 Tûran dirûman deka.
 Tara wtûran be yekewe kar deken.
 Ta nekewî nabî be suar.

ج

جووتیار - جوگه - جهنجهر - جوخین
 جو جهره جاجم جیران
 جووتیار جووت دهکا
 جووتیار جوگه جومال دهکا
 نهو گهنم و جو دهچینئ
 جووتیار گهنم و جو ئاو دهدا
 جاوکه ر بئ کفن دهمرئ

C.c

Cûtyar- coge- cencer- coxîn
 Co- cefe- cacim- cîran.
 Cûtyar -cût- deka
 Cûtyar coge comaî deka.
 Ew genim u co deçênê
 Cûtyar genim u co aw deda
 Cawker bê kifin demrê.

چ

چیا - چاندن - چهکو - چهک
 چؤل - چال
 چهکو - گاوانه
 نهو دهچیتته بهر گاران

چه کۆ شوانی بزنانه
 ئەو بزنه کان دهباته چۆمی ئاویان دهدا
 بزنه کان چرپی و چال دهخۆن
 چه رمی گا باری ئیستره

Ç

Çiya Çandin Çeko Çk
 Çla çol
 Çeko gawane
 Ew deçê te ber gañ an
 Çeko Şuanî biznane
 Ew biznekan debateçomî awyan deda.
 Biznekançirpî uçal dexon.
 Çermi ga barî êstire.

هه رمی - هه نجیر - هه وال - هاتن
 ههوا - بههار - هه نار - هاروی
 هه وای به هاری فینکه
 هه رمی و هه نجیر و هه نار میوه
 هه رمی و هه نجیر له به هاردا گول دهرده کهن
 چ بههار و چ زستان
 چ گه رمین و چ کوستان
 بۆ پیاوی دهسته وستان

H.h

Hermê- Hencîr- Hawal- Hatin
 Hewa- Behar- Henar -Harwê
 Heway beharê fênke.
 Hermê whencîr u henar mîwen.
 Hermê whenar u hencîr le beharda gol derdeken.
 Çi behar u çi zistan,
 Çi germên u çi kuêstan,
 Bo piyawî destewistan.

ح

حهوشه - حيله - ههسهن
 نیوی هاواله کهم ههسهنه
 ههسهن بهرخهکان له ههوشه دهکا
 ههسهن و حامید بران
 حالی بوون له میوژ و گويز خواردن خوشتیره

H. h

hew Şe- hîîle- H esen
Nêwî ha walêkem h esene.
h esen berxekan le hew Şe deka.
heŞen u hamîd biran.
hâlî bûn le mêwj u guêz xuardin xoŞtîre.

خ

خوشک - خوشناو - خانوو
 خویندهوار - خویندن
 خهزال - خاتوون
 خهزال و خاتوون خوشکن
 خوشناو برای خهزال و خاتوونه
 خهزال و خاتوون خویندهوارن
 خوشناو خالی ههرسیکیانه
 خودا کیوان دهبینی به فریان دهخاتی

X.x

XuŞk- xoŞnaw- xanû
Xuêndewar- xuêndin
Xezal- xatûn
Xezal u xatûn xuŞkin
XoŞnaw biray xezal u xatûne
Xezal u xatûn xuêndewarin.
Xusrew xalî her sêkyane
Xuda kê wan debîne, befryan dexatê.

د

دایک - داده - دار - ددان

دهرزى - ده‌رمان - دانا

دایک دلۆفانه

داده مانگا ده‌دۆشێ

دیمهن به ده‌رزى دروومان ده‌کا

دار و به‌رد گویداره

D.d

Dayk- Dade -Dar- Ddidan.

Derzî- Derman- Dana.

Dayk- dilovane.

Dade manga dedoŞê.

Dîmen be derzî dirûman deka.

Dar u berd guêdare.

ر

رئوبار - رپوى - رزگار - راست

بیری - باران - بار

رپیه‌کانی دپری یه‌که‌م رپی گهورهن که کوتنی ئەو پیتهدا زمان زیاتر به‌ره‌و

مه‌لاشووری سه‌ری هه‌لده‌کشی هه‌تا رپی چکۆله

ئه‌وه رپویه. رپوی فیلبازه

تاجی رپوی بریندار کرد

رپوی بۆ خۆی له کونه‌وه نه‌ده‌چوو، قانگه‌لاشکیشی له‌گه‌ل خۆی ده‌برد

R.r

Ā. â

Rûbar- Rê wî- Rîzgar- Rîst.

Birîn -Baran- Bar.

Āyekanî dêfî yekem ây gewren le kutinîew

pîteda ziman ziyatir berew melaŞûy serê

heldek Şê heta âyçikole.

*Ewe fêwîye. Rêwî fêlbaze.
Tacî fêwî birîndar kird.
Rêwî boxoy le kunewe need çû
QangelaŞkiŞî legel xoy debird.*

ز

زمان - زانا
زمانزان - زانیار
زیرن زمانزانه
پیبین برای زانیاره
زانا کورپکی زمانزانه
ئه گهر زور هات قهباله بهتاله

Z.z

*Ziman- Zana.
Zimanzan- zanyar.
Zêf in zimanzane.
Rêbîn u zara xuŞk u biran.
Zana biray zanyare.
Zana ku fêkî zimanzane.
Eger zor hat qebale betaLe.*

ژ

ژن - ژیان - ژهنگ
ژیرکراس - ژوور - ژان
ژن و میزد پیکهوه دهژین
ژن و میزد ههر دووک کار دهکهن
ژن ژیر و کارلیهاتوو
ژن و مالیان کوتوو

J.j

*Jin- Jiyan- Jeng.
Jêrkiras- jûr- jan.*

Jin u mêrd pêkewe dejîn.

Jin u mêrd herdûk kar deken.

Jin jîr u kar lêhatû we.

Jin u maîyan kutû we.

س

سەر - سارا - سارد - ساوار

سەردار - سەرۆک - سوار - سوێسن

سەردار برای سارا و سوێسنه

سارا ساوار به دەستار دەهاری

سەعید سواری ئەسپ دەبی

سوعدا کچی مام بارامه

سەری قووچه بنی پووچه

S.s

Ser- Sara- Sard- Sawar.

Serdar- serok- suar- suêsin.

Serdar biray sara w suê sine.

Sara sawar be destaf dehafe.

Seîd suarî esp dedê.

Surda kiçi mam barame.

Serî qûçe binî pûçe.

ش

شەو - شیرین - شار - شۆرباو

شیر - شووشە - شوین - شیلاقە

ئەوشۆ شۆرباو لی دەننن

شەو بو کچی شەماله

شەمال شیرفرۆشه

شیر دەبا بو شار دەیفروشی

شەمال دوینن له شار گهراوه

شیر کالانی خۆی نابری

S. s
^ ^

Şew- Şîrîn- Şar- Şorbaw.
Şîr- Şûşe- Şuên- Şêlaqe.
Ewşo şorbaw lê denê yn.
Şewbo kiçi şemâlê.
Şemâl şîrfiroşe.
Şîr deba bo Şar deyfiroşê.
Şemâl duênê le Şar gefawa we.
Şîr kalanî xoy nabîrê.

بۆ نیشاندانى پىتى عەين (ع) هيمای (ه) کهلك وەرده گیردرى
ع - عا - عى - عور - عۆ - عوو
عنیشک - عەلى - عيسا - عاسمان
عيلات - عۆده - عوود - عوسمان
عهولا کورپى عوسمانه
عهلى زۆر عادلە
عهزير عوود لى ده دا
عهرز نيزىک، عاسمان دوور

Bo mûşnî pîtî, eyn le hêmay (,) kelk werdegîrê.

L'-A-Î-V'-O'-V

'Înîk-'Eflî-'Îsa-'Aseman

'Elat-'Ode-'Ud-'Usman

'Ewla Kurî 'usman

'Eflî zor 'Adile

'Ezîz ûd Lêdeda

'Erîznê zîk, 'Aseman dîr

غ

غار - غاردان - باغ
کاوه به غاردان هات
کوتى چوو بووم بۆ غارى سههۆلان

غارى سههۆلان له نزیك دىي سههۆلان سهر به شارى مههاباده. ئەو غاره غارىكى
 زۆر له مێژینهيه له نىو ئەو غارهدا گۆلاوىكى زۆر گهوره ههيه. بهردى رهنگاوپهنگى
 زۆر جوانى تىدايه. رۆژانى ههينى و وچان غهوارهيهكى زۆر بۆ دىتنى ئەو غاره دىن.
 مام بارام زۆر دهوله مهنده. زهوى و زار و باغى زۆرى ههيه. به داخهوه وه جاخ كویره.
 ههركهس ئارهزوى مالانى ههبي
 وه جاخى كویر بى و عهولادى نهبي

Ķ. Ķ

Ķar- Ķardan- baĶ

Kawe be Ķardan hat.

KuĶ çûbûm bo Ķarî seholan.

Ķarî seholan le nizk dêy seholan ser be Şarî mehabade. Ew Ķare
 Ķarêkî zor lemêjîneye. Le nêw ew Ķareda golawêkî zor gewre
 heye. Berdî fenga wî engî zor cuanî têdaye. Rôjanî heynî w
 Wîç an Ķewareyekî zor bo dîtinî ew Ķare dên.

Mam baram zor dewlemende. Zewî w zar u baĶî zorî heye. Be
 daxewe wecaĶ kuêre.

Herkes arezûy malanî hebê

WecaĶî kuêr bê wewladî nebê

ف

فرۆ - فیتوو - فهریک - فهنه

فرۆ له شیرى نازهلێ تازهزاو دروست دهبی

بۆ فراوین فرۆ خۆشه

فههاد فهزمانبهرى میریبه

به باو به باران له عومرى بهفر كهه دهبیتهوه.

F.f

Firo- Fîtû -Ferîk- Fener.

Firo le Şrî ajelî tazezaw dirust dedê.

Bo firawîn firo xöse.

Ferhad fermanberî mîrîye.

Be ba w be baran Le umrî befir kem debêtewe.

ق

قاز - قهله په شه - قهله و
 قورم - قور قور پوچکه - قولاپه
 قاز و قولینگ بالندن
 قاز بالنده بیکی قهله وه
 قاسم له جیژنی قورباندا له دایک بووه
 قارمان گوشتی قازووی پی خو شه
 قهدری زیږ له لای زیږنگه ره

Q.q

Qaz- Qelef e Şe- Qelew.
 Qurm- Qur qur o çke -Qulape.
 Qaz u Qulîng balînden.
 Qaz balîndeyêkî qelewe.
 Qasim le cêjnî qurbanda le dayk bû we.
 Qareman goŞtî qajûy pê xoŞe.
 Qedrî zêf le lay zêf ingere.

ك

کار - کۆهر - کراس - کاوه
 کەسک - کەلەم - کەو - کوستان
 کاوه و کابان کۆچەرن
 کۆچەر گەرمین و کوستان دەکەن
 کاکل چوو بو کاشان
 کابان پەنیر له کووپه داخنی
 گەنم به کیله دەپینون
 کەر چوو به غدا بوو به ئیستر

K.k

Kar- Koçer- kiras- kawe.
 Kesk- Kelem- Kew- Kuêstan.
 Kawe w kaban koçerin.
 Koçer germên u kuêstan deken.

*Kakil çû bo kaşan.
Kaban penîr le kûpe daxnê.
Genim be kîle depê win.
Ker çûwe be x da bû be ê stir.*

تێبینی:

له هیندیک زاراوه و ناوچهی کوردستان ئەگەر (ک) له پیش یه کیک له پسته کانی (ی - ئ - وئ) دا بی ده نگیکی تایبەت له نیوان (ک و چ) ده گری. بهو کافه ده کوتری کافی کلۆر چوونکه ئەو کافه له گه‌ل کافی دیکه (پ) جووتۆکه‌ی به واتا جیاواز ساز ناکا که وابوو ئەو دوو کافه یه‌ک فۆنیمن و نابێ پیت یان هیچ هیمایه‌کی جیاوازیان بۆ دا بندری.

ئەوه چەند وشەتان بۆ وێنه بۆدینینه‌وه:

کیله کیو کویستان

Tebini:

Le hêndêk zarawe wçnaw çey Kurdistan eger (k) le p êş yekêk le pîtekanî (î- ê - uê) da bê dengêkî taybet le nêwan (k,ç) degrê bew kafe dekuatrê kafî kilor çunke ew kafe legel kafekey dîke (kafî pîr) cûtokey bewata ciyawaz saz naka ke wabû ew dû kafe yek fonîmin u nabê pît, yan hî hêmayekî ciyawazyan bo dabîndrê.

Ewa çend wişetan bo kafê kilor bo wêne bo dênînewe: Kîle - kêw - kuêstan.

ک

گول - گولاو

گوێلک - گوێلکه‌وان

گیا - گوشت - گۆوه‌ند

گیسک - گێره - گوێز - هه‌نگوین

گوندی ئیمه‌ گه‌وره‌یه

گوندی ئیمه‌ دارگوێزی زۆره

میشه‌نگوین هه‌نگوین دروست ده‌کا

گیلاس میوه‌به‌کی خۆشه

گورگ بۆته‌ گاوان

G.g

Guł - Guław.
 Guvlik - Guvlikewan.
 Giya Goşt - Gowend.
 Gêsk - Gêre - Guvz - Henguên.
 Gundî ême gewreye.
 Gundî ême dar guêzî zore.
 Mêşenguên henguên durust deka.
 Gêlas mîweyekî xoşe.
 Gurg bote gawan

تیبینی:

ئەو گافانەى لە پێش یەکیک لە پێتەکانى (ى - ئ - وئ - وى) دا دین دەنگیکى
 تاییبەتیان لە بەینى (گ و چ) دا هەیه. ئەوانیش وەک کافى کلۆر فۆنیم نین و نابى
 پیت، یان هێمایان بۆ داندڕئ.

لێرەدا چەند وشەى کە دەنگیان دەگۆردریت بۆ وینە دەهینینهوه:

گیسک - گیل - گوێز - نینگوین

Têbîni:

Ew gafaney le pêş yekêk le pîtekanî (ê - w ê - uê - ûî) da dên
 dengêkî taybetyan le beynî (g,ç) da Heye. ewanîş wek kafî kilor
 fonîm nîn u nabê pît, yan hêmayan bo dandirê.

Lêreda çend wişey ke dengyan degoêdrêt bo wêne dehênînewe:

Gîsk - Gêl - Guêz - Nênguîn

مار - ماسى - بەرمال - مێرووله

مژگهوت - ماسى گر - ميراو - ميوان

ئەو پیاوہ ماسى گرہ.

ماسى لە ئاودا دەژئ.

مالى وان لەسەر چۆمى ئارازہ.

مام مووسا خەلکى دىي ميراوئيه.

مار بە قسەى خوښ لە کون دیتە دەر.

M.m

Mar- Masî- Bermal- Mêrûle.
Mizgewt- Masîgir- Mîraw- Mîwan.
Ew piya we masîgire.
Masî le awda dejî.
Malî wan leserçomî arazê.
Mam mûsa xelkî dêy mîrawêye.
Mar be Qisey xoş le kum dête der.

ن

نان - نان کەر - نانهوا - ناودار
نیچرفان - نیو - نیوک - نوین -
ئهو پیاوه نیوی نادره.
نادر برای نهرمینه.
نازدار کچی نیونجی ناریه.
نۆک چوووه بازار بوو به لهبله بی.

N.n

Nan - Nanker- Nanewa- Nawdar.
Nêç îrvan- Nêw- Nêwik- Nîwên.
Ew piya we Nê wî Nadire.
Nadir biray nermîne.
Nazdar kiçî nê wincî narêye.
Nok çûwe bazaf bû be leblebî.

ف

گۆفار - فینگه - گفه - بفه - نیچیرفان
نیچیرفان گۆفاری منالان ده خوینیته وه
با گفه ی دی.
تافگه ی شهلماش زۆر بهرزه.
دایکی ئافان پپی کوت:
ئافان دهس له کووره مهده بفه ده بی.

هه‌فال ئەسپی هه‌یه .

ئەو بە ئەسپ غارغارین دەکا .

شوان و دلۆفان سه‌یری هه‌فال دەکه‌ن

نیچیرقان گۆفاری منالانی بۆ هه‌وال هیناوه

V.v

Govar- vînge- give -bive -Nêçîrvan.

Nêçîrvan govarî minalan dexwênê tewe.

Ba givey dê.

Tavgey şelmaşzor berze.

Daykî avan pêykut:

Avan des le kûreke mede bive debî.

Malî heval le hewramane.

Heval espî heye.

Ew be esp xar xarên deka.

Şuaan u dilovan seyrî heval deken.

Nêçîrvan govarî minalanî bo heval hênawe.

و (بیدنگ)

ورد - ورده‌واله - وریا

وریا کورینکی زۆر وردبینه

شه‌وانه زوو ده‌خه‌وی

جووتیک که‌وشی قاوه‌یی کرپوه

شه‌و و پوژ هه‌دا نادا

راوچیه‌کی باشه

که‌و و کۆتر ده‌گری

وشترو گیره

W.w

Wird -wirdewale- wirya.

Wirya kufêkî zor wirdbîne.

Şewane zû dexewê.

cûtêk kewşî qaweyî kirîwe.

Şewu f oj head anada.

Têbîni:

*Yêyekanî yekem u sêhem u sêhem bewlawey birge yêy bêdengin
(consonant) be hêmay (y) nîşan dedrên.*

ه (ه)

ئەمن - ئەو - هەیان - ئەندازە
ئەمن هەرمێم پێ خوێشە
بەهێش میوه یەکی خوێشە
دوینێ دەستەم بریندار بوو دەرمانم کرد
ئەوێ لەسەر سەبرانە لەسەر خێرانە

E.e

*Emin- ew- heywan- endaze.
Emin hermêm pê xoşê.
Behêş mîweyekî xoşê.
Duênê destim birîndar bû dermanim kird.
Ewey le ser sebrane le ser xêrane.*

ئ

ئێش - دێ - ئێواره - شەو
دوینێ ئێواره چوومه ناو شار. زۆرم ئیشتیا لە سیو بوو.
سێ کیلۆم سیو کری لە گەل هیندیک گوێز.
پیشینیان کوتوو یانە:
دار هۆرە ی لە خوی نەبێ ناقلشێ.

Ê. ê

*Êş- dê- êware- sêw.
Duênê êware çûme nawşar. Zorim îştiya le sêw bû.
Sê kîlom sêw kifî legel hêndêk guêz
Pêşnyan kutûyane:
Dar horey le xoy nebê naqelşê.*

(ی) دەنگدار (بزوین)

شیر - پەنیر - هەویر - نیچر

ئاوه دانى - ههورامانى - كارى چاك
 ههسهن كورپى ره حمانه
 كاوه سهوزى پى خو شه
 ده بى بو ئاوه دانى و لات تى بكوشين
 بانه بى ئازان
 پىرو ت خه لكى ئاوا بى سهرايه

*Sîr - penîr- hewîr- necîr
 awedanî- hewramanî- karî cak
 Hesên kurî rehmane
 Kawe sewzî pexose
 Debe bo awedanî wilat tebikosîn
 Baneyî azan
 Pîrot xelkî awayî seraye*

تێبینی:

۱- چونکه پیتی (i)مان بو بزرۆکه داناوه و پیتی دیکه له ئەلفوبیى لاتینی بو نیشاناندانی پیتی ییى دەنگدار نییه ناچار بو نیشاناندانی پیتی ییى دەنگدار هیمای (^) له سه ر (î) داده نین ئاوا (î).

۲- ئەو یێه ی له جیى كه سه ره ی فارسییه (كورد له كوردیدا كه سه ره ی فارسی وا ده خویننه وه).

بړیک کورت تره وه ک ئاوری بن کایه - کورپى چاک - ئەوانى تر که له جیى پیتی دهنگدارى فارسین بړیک درێژ ترن. وهک: شیر - سهوزى

له وشه ی سهوزیدا درێژ بوونه وه ی دهنگى یى به هۆى هیزیکه (استرس) که که وتۆته بړگه ی دووهه مى ئەو وشه یه و پیتی (ى) له کوردی و فارسیدا ئەگه ر (ى) به ک که هیزی له سه ره بکه ویته دواى پیتی دهنگدار (بزوین) ئەوه هیزه که ده بێته (ى) کى تر وهک: ئاوا بى - بانه بى - ئەهوورابى

Tebîni:

1. cunke pîti (i)man bo bizroke danawe w pîti dîke le elfubey latîni da bo nişandani pîti yey dengdar niyenacar bo nişandani pîti yey dengdar hemay (^) Leser dadenên a wa (î).

ئەو چەقۆیە زۆر کوله
 کور کور بێ مالی بابی ناوی

U.u

Kurd -dujmin- kuř - duř .
Kurd neteweykî le mêjîneye.
Baram u kuř ekey çûn bo xurasan.
Ew çeqoye zor kule.
Kuř Kuř bê malî babî nawê.

تێبینی:

ئەو واوێ کورتانە ی پیتی دووھەمی برگەن واوی دەنگدار (قاول) ن بە (u) نیشان دەدرێن. وەک: کور - بولبول - دوژمن

Têbînî:

Ew wa we kurtaney pîtu dûhemî birgen wawî dengdar (vowe) in be (u) nîşan dedrên. wek: Kuř - bulbul - dujmin

وو (دەنگداری درێژ)

مێژووناس - پوور - نوور - ئارەزوو
 ئارەزوو دوو ڕوژە چۆتە قوولەر مالی پووری
 ئەو میوێ دوو هیشووی تری پێوێ
 ئەو کورە پستی کوورە
 یەزد دوور و گەز نزیک

Ū. ū

Mêjûnas- pûr- mûr- arezû.
Arezû dû fêoje çote qûler bo malî pûrî.
Ew mê we dû hêşûy tirê pêweye.
Ew kuř e pişû kûř e.
Yezd dûr u gez nizîk.

تێبینی:

وێک دەبینین دەنگی ئەو واوێ لە دەنگی واوی کورت، درێژترە

Têbînî:

Wek debînîn dengî ew wa we le dengî wawî Kurt deirêjtire.

و (واوی گراوه)

چۆم خۆم خۆی گۆرهوی گۆرم
 گۆران جووتیکی گۆرهوی بۆ کریم
 خۆی شاریکی خۆشه
 من له خۆرا و نالیم
 خزم گۆشتیشت بخوا ئیسکت ناشکینن.

O.o

çom xom xoy gorewî gom
 Goran cûtêkî gorewî bo kirîm.
 Xoy şarêkî xoşe.
 Min le xoî a wa nalêm.
 Xizim goşt şit bixua êskit naşkênê.

تیبینی:

بۆ ئەو واوه زار زیاتر ئاواله ده‌بیته‌وه له هه‌لسه‌نگاندين له به‌رابه‌ر واوی کورت و واوی درێژ.

Têbîni:

Bo ew wawe zar ziyatir awale debêtewe le hêlsengandin le beraber wawî kurt u wawî dirêj

Mamosta selahî soran berpîsî beşî ferhengîy koîî kurdekanî danîştûy tarane w le çend zanko le taran u şarekanî dîkey êran waney kurdî delêtewe. Herweha le zankokanî selaheddîn u soranîş tedrîs deka w be endameti koîî zanyarîy kurd wergîrawe. Mamosta le gelêk fistûwal u kongire beşdarîyan kirdûwe w xelatyan wergirtûwe rêzyan Lêgîrawe. Naw birawêsta le şarî kerec dejî.

کاک حوسین(ی) شیربهگی

له سالی ۱۳۳۵ی کۆچی ههتاوی له شاری بۆکان له دایک بووه. ماوهی سی سال مامۆستای قوتابخانهکانی بۆکان بووه و ئیستا خانهنشین کراوه، له شاری بۆکان دهژی.

کاک حوسین نووسه‌ریکی به‌توانایه و تا ئیستا چهند کتیبی به ناوه‌کانی:

شار به ده‌ر(رۆمان)

دۆنادۆن (چیرۆک)

سه‌عاتی بیست و دوو ده‌قیقه‌ی به‌ره‌به‌یان (وه‌رگێردراو)

ئاوینهی جادوو

ئه‌فسانه‌ی دووری (وه‌رگێردراو)

دایه‌ باوه‌ کتیبیم بۆ بخوینه‌وه

چاپ کراون.

کاک حوسین له نووسه‌رانی به‌ناوبانگی کورده.

Kak huseñ (i) Şerbegî

Le Salî 1335 î koçî hetawî le şarî bokan le dayk bûwe. Mawey sî salî mamostay qutabxanekani bokan bûwe w êsta xanenişin kirawe, le şarî bokan dejî.

Kak huseñ mûderêkî be tuanaye w ta êsta çend kitêbî be nawekanî:

Şarbeder (rôman).

Donadon (çîrok).

Seatî sêwbîstudû deqîqey berebeyan (wergêrdiraw).

Awêney cadû.

Efsaney dûrî (wergef diraw).

Daya bawe kitê bim bo bixwênewe. çap kira win.

Kak hûsên le nûsere bena wbangekanî kurde.

فهوزییه سولتان بهگی

پای فهوزییه سولتان بهگی له سالی ۱۳۵۱ له دبی دوکچی سهر به شاری بۆکان له دایک بوو.

فهوزییه خانم شاعیریکی بههسته و بهشیک له شیعرهکانی به ناوی «ئیواره عاشقهکانی تمهن» چاپ کراوه. نوبراو له سالی ۱۳۷۹ له فستیوالی گهلاویژ له شاری سلیمانی پلهی یه کهمی له بهشی شیعردا هیناوه تهوه و له سالی ۱۳۸۴ یش پلهی سیهه می چیرۆکی ههر له فستیواله دا وه دهست کهوتوه.

فهوزییه خانم ئیستا له شاری بۆکان دهژی و هاوسهره کهی کاک ره سوول (ی) سۆفی سولتانیش یه کینک له شاعیره باشهکانی کورده.

نوبراو له بواری وهر گیترا نیشدا کار دهکا و شیعر و وتاری له چهند گوڤار و روژنامه دا بلاو بۆتهوه.

Fewzîye sul̄tanbegî

Yay fewzîye sul̄tanbegî le Salî ۱۳۵۱ le dêy duk î ser be şarî bokan le dayk bûwe.

Fewzîye xanim şa'RêKî be heste w beşêk le şîrekanî benawî êware 'aşqekanî temen çap Kirawe. Naw biraw le Salî ۱۳۷۹ le fistûwalî gelawêj le şarî silêmanî pley yekemî le beşî şîrda hêna wetewe w le Salî ۱۳۸۴ îş pley sêhemî çîrokî her lem fistûwalê wedest kewtûwe.

Fewzîye xanim êsta leşarî bokan dejî w hawserekey kak rêsulî sofi sul̄tanîş yekêk le şîre başekanî kurde.

Naw biraw le buarî wergef'anîda kar deka w Sir u witarî le çend govar u rôjnameda bilaw Botewe.

پهشید(ی) یاسه‌می

ماموستا غولامره‌زا پهشید(ی) یاسه‌می کورپی محهمهد وه‌لیخانی میرپه‌نجی گوران له سالی ۱۲۷۹ی کۆچی هه‌تاوی له شارۆچکهی گه‌هواره‌ی سه‌ر به پارێزگای کرماشان له دایک بووه و له رۆژی چوارشه‌ممهی ۱۸ی مانگی گولان له تاران کۆچی دوایی کردووه.

پهشید(ی) یاسه‌می له سالی ۱۳۱۳ی کۆچی هه‌تاوی کرا به مامۆستای زانکۆ له زانکۆی تاران.

پهشید (ی) یاسه‌می ئەدیب و شاعیر و وه‌رگێڕ و میژووناسیکی گه‌وره‌ بوو. ئەو زیاتر له چل کتیب و نووسراوه‌ی له پاش به‌جی‌ماوه. په‌شیدی یاسه‌می له کورده‌کانی ئەهلی حه‌قه.

Reşîd (î) yasemî

Mamosta xûlanrêza rêşîd (î) yasemî kurî mihemmed welîxan (î) mîr pencî goran le Salî 1276 (î) koçî hetawî le şarockey gehwarey ser be parêzgey kirmaşan le dayk bûwe w le fojî çuarşemme 18y mangî golânî le 1313 taran koçî duayî kirdûwe.

Rêşîd (î) yasemî le Salî 1313y koçî hetawî kira Be mamostay zanko le zankoy taran.

Rêşîd (î) yasemî edîb u şaîr u wergêr u mêjunûsêkî gewre bû. Ew ziyatir le çil kitêb u nûsrawey lew buaraneda le paş beçê mawe.

Reşîd (î) yasemî le kurdanî ehî hêqe.

ئەحمەد(ی) قازی

شاعیر و نووسەر و وه‌رگێڕی کورد ئەحمەد (ی) قازی له سالی ۱۳۱۵ له شاری مه‌هاباد له دایک بووه.

خویندنی خۆی تا پله‌ی لیسانسی زمانی ئینگلیسی درێژه پێداوه. له سالی ۱۳۶۵دا کراوه‌ته سه‌رنووسه‌ری گۆڤاری سه‌روه و له ناوه‌ندی بلاو کردنه‌وه‌ی فه‌ره‌نگ و

ئەدەبی کوردی دەس بە کار بووه و خزمەتێکی زۆری بە فەرھەنگ و ئەدەبی کوردی کردووه. تا ئیستا ئەو کتیبانەیی چاپ کراون:

۱- باقەبێن (ڕۆمان)

۲- مەشک و پشیلە (وەرگێران)

۳- دووانەیی سەیر و سەمەرە (وەرگێران)

۴- گیلگەمیش (وەرگێران)

۵ - سەددام و جەنگی خەلیجی فارس (وەرگێران لە ئینگلیسییەوه بۆ زمانی فارسی)

Ehmed (î) qazî

Şa'ir u nûser u wergêrî kurd Ehmed (î) qazî le Saî ۱۳۱۵ le şarî mehabad le dayk bûwe.

xuêndinî xoy ta piley lîsansî zimanî înglîsî dirêje pêdawe. Le Saî ۱۳۶۵ da kirawete sernûserî govarî sirwe w le nawendî bîlaw kirdinewey ferheng u edebî kurdi desbekar bûwe w xizmetêkî zorî be ferheng u edebî kurdi kirdûwe. Ta êsta ew kitêbaney çap kirawin:

۱- baqebên (rôman)

۲- mişk u pisîle (wergêfan)

۳- duaney seyr u semere (wergêfan)

۴- Gelgemîş (wergêfan)

۵- Seddam we cengê xalîcê fars (wergêfan le înglîsîyewe bo zimanî farsî)

لەتێف هەلمەت

لەتێف هەلمەت شاعیری بەناوبانگی کورد لە سالی ۱۹۴۹ لە شاری کفری سەر بە پارێزگەیی کەرکوک لە دایک بووه. خۆپەندنی سەرەتایی، ناوەندی و دووانوەندی لە شاری کفری تەواو کردووه.

لەتێف هەلمەت لە شیعەر و ئەدەبی منالانیشدا دەستیکی بالای هەبە و زۆر کتیبیی شیعەر و چیرۆکی مندانانی لە گەل سێ دیوانی شیعری چاپ کردووه.

چەند کتیبی شیعر و وتاری چاپ بوو. لە گەلیک گۆڤار و رۆژنامەکاندا شیعر و وتاری بلاو بۆتەو. مامۆستا لەتێف هەلمەت هەر ئیستا لە شارەکانی سلێمانی و کەرکووک لە دەزگای رۆشنبیری گەلاویژی نوێ کار دەکا.

Leîf helmet

Leîf helmet şarîrî benawbangî kurd le Saîî ١٩٤٩ le şarî kifrî ser be parêzgey kerkûk le dayk bûwe. Xuêndinî sertayî, nawendî w duanawendî le şarî kifrî tewaw kirdûwe.

Leîf helmet le şîr u edebî minalanîşda destêkî balay heye w zor kitêbî şîr u çîrokî mindalanî legelê sê dîwanî şîrî çap kirdûwe.

legelêk govar u rîojnamecanda şîr uwitarî bilaw botewe.

cend kitebî şîr u witarî çap bûwe.

Mamosta leîf helmet her êsta le şarekanî silêmanî u kerkûk le dezgay roşinbîrî gelawêjî nuê kar deka.

چهند خالی ریتنووسی و زمانهوانی:

۱- ئەو وشانهی تەشیدیان تێدایە لە نووسیندا پیتی تەشیددار دووپات دەبێتەو.

وەک: قەسەب - نەججەر - رەحمەتوللا

۲- چونکە رێی گەورە فۆنیمیکی جیاوازه لە رێی لاواز، با هەموو رێیهکانی یەکهمی

وشە رێی گەورە بن، نووسینی هێمای (^) لە ژێر رێی یەکهمی وشەش پێویستە. لە

زمانی کوردیدا لە هیندیک وشەدا دەنگداری دوولایەنە (لێکدراو) (دیفتۆنگ) هەست

پێدەکری.

لەو وشانهدا دوو دەنگدار بێ ئەوەی پیتیکی بێدەنگیان بکەوێتە نیوان لە تەنیش

یەک دین.

وەک گوێز (و + ئ) - خوین (و + ئ). هەنگوین (و + ی) نینگوین (و + ی) - خوار (و

+ ۱) - چوار (و + ۱)

C end xalî rênûstî w zimanewanî

۱- ew wişaney teşdîdan têdaye debê le nûsînda pîtî teşddar dûpat bêtewe wek: Qessab - neccar - rênmetulîa.

۲- ç unke rêy gewre fonîmêkî ciyawaze rêy Lawaz, ba hemû rêyekanî yekemî wişerêygew bebin nûsînî hêmay (^) le ser rêy yekemî wişerê pêwîste.

۳- le zimanî kurdîda le hêndêk wişeda dengdarî dûlayene (lêkdiraw) (diphthong) hest pêdekrê.

Lew wişaneda dû dengdar bê ewey pîtêkî bêdengyan pikewête nêwan le tenîşt yek dên.

wek: guêz (u + ê) - xuên (u + ê) henguîn (u + î)

- nênguîn (u + î.) xuar (u + a) çuar (u + a)

چەند نموونە پرسیار بۆ تاقیکاریی خویندکاران

۱- چوار وشە بنووسن پیتی (ا) ی تیدا بی.

۲- لەو رستەدا پیتی بێدەنگەکان جودا بکەنەوه:

وا باشە کارەکانمان بە پوختی بکەین.

۳- کافی کلۆر چ تایبەتمەندییەکی هەیە؟ چوار وێنە لەو کافە بێننەوه.

۴- رێی گەورە چ تایبەتمەندییەکی هەیە؟ چوار وێنە لەو رێیە بێننەوه.

۵ - جیاوازی نیوان واوی بێدەنگ و واوی کورت چییە؟ بۆ هەرکامەیان دوو وێنە بێننەوه.

۶- جیاوازی نیوان ییی دەنگدار و ییی بێدەنگ بنووسن و دوو وێنە بۆ هەرکامەیان بێننەوه؟

۷- پیتە دەنگدارەکانی زمانی کوردی بنووسن

۸- بۆ هەمزە لە نووسینی کوردی بە ئەلفوبیی لاتین هێمای بۆ دانەندراوه؟

۹- لە نووسینی کوردیدا تەشەدید چۆن نیشان دەدری؟

۱۰- پیتە دەنگدارەکانی وشە (براکەمان) کامانەن؟

۱۱- کافی کلۆر چ جۆرە گافیکە چوار وێنە بۆ بێننەوه.

۱۲- چوار وشە بێننەوه کورتەبزوینیان هەبی؟

çend numûne pirsuar bo taqîkarîy xuêndkaran

- ۱- çuar wişe binûsîn pîti (a) y tê dabê.
- ۲- lewîsteda pîte bê dengkan cuda bikenewe:
Wa başe karekanman be poxtî bikeyn.
- ۳- kafî kilor çicore kafêke? Sê wênyobênenenewe.
- ۴- fêy gewereçi taybetmendîyekî heye? çuar wêney lew fêyebênnewe.
- ۵- ciyawazî nêwan wawî bê deng u wawî kurt çiyê? Bo her kameyan dî wêne bênnewe.
- ۶- ciyawazî nêwan yêy dengdar u yêy bê deng binûsin u dî wêne bo her kameyan bênnewe?
- ۷- pîte dengdarekanî zimanî kurdî binûsin.
- ۸- bo hemze le nûsînî kurdî be elfubêy latîn hêmay bo danendirawe?
- ۹- le nûsînî kurdîda teşdid çon nîşan dedrê?
- ۱۰- pîte dengdarekanî wişey (birakeman)? Kamanen? biyannûsin.
- ۱۱- gafî kilor çicore gafêke çuar wêney bo bênnewe.
- ۱۲- çuar wişe bênnewe kurtebizwênyan hebê?

غەزەلیک لە ئەدەب

له سایه‌ی قامه‌تی تۆیه نیگارا	ئه‌گەر تووبایه وه‌ک تۆ جه‌ننه‌ت ئا‌را
که‌مه قبوله به ئیسلام و نه‌سارا	چ س‌یح‌ریکه به دوو زولفی چه‌لیپات
له دیده گولشه‌نیکی عالم ئا‌را	له دلدا ئاته‌ش‌یکی عالم ئه‌فرووز
که دیمه رووبه‌رووی تۆ نیمه یارا	هه‌تا دوورم ئه‌لیم ئه‌تگرمه باوه‌ش
له دوودی سو‌مه‌را بۆ ئاشکارا	نیهانی بوو له دلدا سو‌زی عیشت
به ملکی که‌ی بده‌م یا ته‌ختی دارا	به دیدارت ئه‌گەر تارێ له زولفت
وه‌کوو جامی سه‌بووحیت بێ گه‌وارا	به خوینی من ئه‌گەر سه‌رخۆش ئه‌بی تۆ
عه‌جبه لهو شیشه‌یه نه‌شکا به‌خارا	له جه‌وری تۆ دل‌م نه‌شکاوه قه‌ت من
له‌گه‌ل عاشق ئه‌گەر بووبی مودارا	ده‌لیم جانا مودا‌را‌یه‌ک ب‌فه‌رموو
به فه‌ریادت بگا شاهی بوخارا	ئه‌دەب به‌و غایه‌تی تۆ پای به‌ندی

Āezelêk le edeb

<i>Eger tûbaye wek to cennet are</i>	<i>Le sayey qamefî toyê nîgara</i>
<i>çisîhrêke be dû zolfî çelîpat</i>	<i>Ke meqbûle be îslam u nesara</i>
<i>Le dîlda ateşêkî 'alem efrûz</i>	<i>Le dîde glûşenêkî 'alêm ara</i>
<i>Heta dûrim elêm etgirme baweş</i>	<i>Ke dême rûberûy to nîme yara</i>
<i>Nîhanî bû le dîlda sozî 'îsqit</i>	<i>Le dûdî surme'ra bû aşkara</i>
<i>Be dîdarit eger tarê le zolfit</i>	<i>Be nîlkî key bidem ya textî dara</i>
<i>Be xuênî min eger serxoşebî to</i>	<i>Wekû camî sebûhît bê gewara</i>
<i>Le cewrî to dîlim neşka we qet min</i>	<i>Eceb lew şîs çye neşka be xara</i>

Delêm cana mudarayek bifermû

Legel 'aşîq eger bûbê mudara

Edeb bew x̂ayetî to paybendî

Be feryadit biga şahî buxara

غەزەلێک لە گۆران

شەبیەه چونکە بەو زولفی سیاہت!
 وەکوو پرچت کشاوہ بێنیہایەت!
 لە ئەنجامی لەھیسی حوب حیکایەت!
 قەفەس خالی ئەکا مورغی دیرایەت!
 قوبوول کا لیم بە پاداستی وبقایەت!
 ئەبەخشی حوزنی نەغمە ی لایە لایەت!
 کە دائیم پیشەتە قەتل و جینایەت
 ھەتا کە ی، بێمەزە ی ماچی کیفایەت?
 بە سەر سەرما بکێشە فەیزی سایەت!
 کلا نابم لەسەر جادە ی ھیدایەت!

لە بەختی تاری شەو ناکەم شکایەت
 نییە قابیل برینی راھی دووری
 بە هیچ خاکستەری ناگەم نەکا بۆم
 کە تیری نیونیگات چەرخانە ئینسان
 لە چاوی بەد، خوا عومری جەوانی
 خەوی مندال و سەھری عاشقی زار
 ھۆوہ یدایە لە رەنگی ئالی دەست
 ھەتا کە ی، بادەنۆشی عەشقی تۆ بۆم
 دەخیلت بۆم ھومای زولفەینی دلەبر
 بە گۆران ناگرێ قەت تەرکی سەودا

Āezelêk le goran

Le bextî tarî şewnakem şikayet

Şebîhe çunke bew zolfe siyahet

Nîye qabîl birînî rahî durî

Wekû pirçit kiŞawe bê nîhayet!

Be hî çxakisterê nagem neka bom

Le encamî lehîbî hûb hîkayet!

Ke tîrî nîwnîgat çerxane însan

Qefes xalî eka morxî difayet!

Le çawî bed, xûla 'umrî cewanî

Qubûl ka lêm be padaŞî wîqayet

Xewî mindal u sehrî 'aşîqî zar

EbexŞê hûznî nexmey layelayet

Huweydaye le rengî aÎI destit

Ke dayim pîşete qetil u cînayet!

Heta key, badenoş 'esqî to bim

Heta key, bê mezey maçê kîfayet?

Dexîlit bim homay zolfeynî dîlber

Be ser serma bikêşe feyzî sayet!

Be "goran" nakrê qet terkî sewda

Kila nabim le ser cadey hîdayet

غەزەلیک لە قانع

چاوه‌که‌م مه‌غروری هه‌روا یان خه‌تای نازارییه

نازه، وائالۆزه چاوت؟ یا له‌سه‌ر خونخوارییه؟

خه‌م له‌ من دیوانه‌تر بوو شوێشی دلمی که‌دی

ده‌ردی دلا ده‌ردی گرانه و عیله‌تیکی سارییه

ئاوپی شان و به‌رۆکی خۆم ئه‌ده‌م شه‌یدا ئه‌بم

چون به‌ ئه‌شکی خوینی جه‌رگم قرمز و گولنارییه

ناوانی پی له‌ ئه‌شکی خۆی بنی تیپه‌ر بکا

مه‌شهره‌بی عاشق له‌سه‌ر ره‌سم و مه‌قامی هارییه

من به‌ شوین دلما که‌رام، شوینی به‌ خوین دۆزیمه‌وه

چۆن له‌ راوچی گوم ئه‌بی سه‌یدی که‌ خوینی جارییه

قانعی بۆیه له‌ هیجرا خه‌و له‌ چاوی ناکه‌وی

قاعیده‌ی هه‌سه‌حسه‌ و هه‌ایه که‌وته شه‌و بیدارییه

Āezelêk le qani'

ça wekem meẖrûrî herwa, yan xetay nazdarîye?

Naze, we aÎoze çawit? Ya Leser xûnxuarîye?

Xem le min dêwane tir bû şorîşî dîlmî ke dî

Derdî dîl derdî girane wîllatêkî sarîye

Awfî şan u berokî xom edem şeyda ebim

çon be 'eskî xuêni jergim Qirmizû gulnarîye

Natuanê pê le eşkîxoy binê têpef bika
 Meşrebî 'aşiq le ser rêsm u meqamî hariye
 Min be şuen dilma gefam, şuenî be xuên dozîmewe
 çon le fawçî gum ebê seydê ke xuênî carîye
 Qani'Iboye le hîjra xewleçawî nakewê
 Qa'idey hêşhes wehaye kewte şew bêdarîye

غەزەلیک لە نالی

دهوای زامی دل و جهرگی براوم	عەزیزم، رۆحی شیرینم، دوو چاوم!
له زولمی چاوی بيمارت کوزاوم	ئەتۆ شا، من گەدا، دادم بپرسە
له رۆژی ئاخیره تدا بی پیناوم	ئەگەر نەیدەیتە دەس خۆم قاتیلی خۆم
که پرووتی پروتم و مایل به تاوم	دەسا لادە سەری زولفت لەسەر پرووت
دەسا بیدە هەتا زیندووم و ماوم	لەباتیی خوینی خۆم رازیم بە ماچی
که من غەرقی خەم و خوین و زووخواوم	ئەوا نیشانەیی مەرگم عەیانە
که مەحزوون و غەمین و دل شکاوم	مەکەن مەنەم لە شیوەن ئەی رەفیقان!
که سووتاوە هەموو جەرگ و هەناوم	لە زینی خۆم ئومیدم قەتە نالی

Āezelêk le nali

Ezîzim, fohî şrinîm, du çergî bîfawim!
 Deway zamî dil , çergî bîfawom!
 Eto şa, min geda, dadim bipirse
 Le zolmîçawî bîmarit kuja wim
 Eger neydeyte des xom qatîlî xom
 Le fojî axîretda be pêna wim
 Desa lade serî zolfit le ser fût
 Ke fûtî fûtîm u mayil be ta wim
 Lebatî xuênî xom fâzîm be maçê
 Desa bîde heta zîndûm u maqim
 Ewa nişaneyî megrim'eyane
 Ke min 'xerqî xem u xuên u zîxawim
 Meken merim le şwen ey refîwan!
 Ke mehîzûn u xenîn u dil şikawim

Le jî nî xom umê dim qet e "naî"

Ke sûtawe hemû cerg u hênawim

غەزەلیک لە ئاوات

به یادی شەمعی ڕوخساریکی دل ئیجیا نه کهم چبکه م
 به شهوقیکی وهها چاری شهوی یه لدا نه کهم چبکه م
 وه کوو مه جنوونی مال کاول دهر و دهشت بۆته مه ئوای من
 له حه یفی عاقلان خۆم شیتی ڕووی له یلا نه کهم چبکه م
 له کۆپی عیشقباژاندا نه ماوه قه دری رووح و سهر
 وه کوو په روانه بۆ ڕووی ئه و به رووح سه ودا نه کهم چبکه م
 ده لێن یار خاکی به ڕپنی سورمه یه بۆ چاومی دینم
 به کوێراییی ره قیبی لامه زه ب ئه ی وانه کهم چبکه م
 به شه رتی بیته لام شه رته سه رم دانیم له پیناوی
 نه گهر بۆ گا و گهر دوون رووح و سه ر ژیر پا نه کهم چبکه م
 له دووری وی گه دام و دپته لام وه ک شاده بینم خۆم
 له چوون و هاتنی خۆم وه ک گه دا، وه ک شا نه کهم چبکه م
 نه گهر با بۆنی تۆ بینتی «ئیمامی» وا ده لی گیانه

که من رووح و سه رم قوربانی ریگه ی بانه کهم چبکه م

Xezelêk le awat

Be ya dî şemî rûxsarêkî dîl îhya nakem çibkem

Be şewqêkî weha arî şewî yêlda nekem çibkem

Wekû mecnûnî mal kawil der u deşt bote meway min

Le heyfî aqlan xom şê tî fûy leyla nekem çibkem

Le ko fî îşqbazanda nema we qedrî fûh u ser

Wekû perwane bo fûy ew be fûh swda nekem çibkem

Delên yar xakî ber pêy surmeye bo çawmî dênim

Be kuêrayî fêqîbî lamezeb ey wa nekem çibkem

Be şertê bête lam şertê serim danêm le pêna wî

Eger bo ga wgerdûn fûh u ser jêr pa nekem çibkem

*Le dūrî wî gedam u dê te lam wek şa debînîm xom
Le çun u hatinî xom wek geda, wek şa nekem çibkem
Egar ba bonî to bê nê "îmamî" wa delê giyane
Ke min fûh u serim qurbanî fêgey ba nekem çibkem*

غەزەلیک لە ھەژار

چارەڕەش بووم و لە ڕێی خالی ڕەشا بیچارە مام
دەک چ گیان سەختم کە من تا ئێستە ھەر لەوبارە مام
من لە گەل مەجنوونێ ھاوڕێ بووم لە ڕێی شیتی و ئەوین
ئەو گەیی بە نیاز و من ھەر بێدل و ئاوارە مام
بۆ ھووڕوژم کەوتە کار شیریی برۆ و تیری مژۆل
کون - کونی دل دوور لە ھەژمار و جەرگ سەد پارە مام
گول بە دەن ئەمڕۆ لە گولزارا گولی پشکووتبوو
گول دەپشکووتن لە دەم، سەرسامی ئەو گولزارە مام
بولبولی لە دیاری گول درکی لە قاچی ڕادەچوو
من بە دلما چوو لەسەیری ئەو گولی بیخارە مام
شەوڕەشی پرچت دلی ساوامی وا دیوانە کرد
ھەر لە مندالیمەو بەو تارەو پەتیارە مام
پێم دەلێ رەنگ زەردی وەک لیمۆی ھەژاری، من وتم
رەنگ نەماوی ئەو نەمامی بەژنی لیمۆ دارە مام

Āezelêk le hejar

*Carefêş bûm u le fêy xalî fêşa bê çare mam
Dekçi giyansextim ke min ta êste her lewbare mam
Min legel mecnûnê ha wê bûm le fêy şêfî wewîn
Ew geyî be niyaz u min her bêdîl u aware mam
Bo hurûjmim kewe kar şîrî biro w fîrî mijol
Kun kuni dîl dūr le hejmar u cerig sed pare mam*

Guĭ beden emr̄ o le gulzara guĭi pişkûtbû

Guĭ depîskutin le dem, sersamî ew gulzare mam

Bulbulê le diyarî guĭ diŕ kî le qaçî ŕ adeçû

Min be dilma çû le seyrî ew guĭi bêxare mam

şewr̄ eş pîrcit dilî sawamî wa dê wane kird

Her le mindalî mewe bew tarewe petyare mam

pêm delê ŕ eng zerdî wek lîmoy hejarî, min witim

Ŕeng nemawî ew nemamî bejnî lîmo dare mam

غەزەلیک لە هێمن

سۆفی گۆشەى خانەقا بووم، ئیستە پیری مەیکە دەم
 زاھیدی خەلوت نشین بووم، ئیستە مەست و مەیزە دەم
 سەروی ئازادیش لەبار و دلکەش و بەرزە، بەلام
 گیانە کەم! من شیت و شەیدای لار و لەنجەى ئەم قە دەم
 جیلووی جوانی لە هەرچیدا هەبێ خۆشم دەوی
 رۆژی کوشتەى مینی ژۆپ و رۆژی گیرۆدەى شە دەم
 هەر یەکەى بۆ خۆى دەجوولینیتەووە هەستی دەروون
 زەردە پەپ، کاروانکۆزە، تاریک و روونی سوبح دەم
 ئاسمانی ساو و دەریای مەند و تارمایی چیا
 سیوی لاسوور و بەھتی زەرد و هەناری گول بە دەم
 کێ وەکوو من سارد و گەرمی رۆژگاری چیشتووە؟
 گا لە دەشتی گەرمە سێر و گا لە کویتسانی گە دەم!
 وەک شەپۆلی زێی خورم، ساتی هەدادانم نیە
 گێژ دەخۆم، پیچی دە دەم، من رۆلە کوردی ئەم سە دەم
 ریگە سەخت و پڕ لە کەند و لەند و هەلدێرە و گەوہ
 هەر دەبێ بزووم، دەبێ بکشیم، وچانی لی نە دەم

«هیدی» بەلگەی زۆرە بۆ هاوار و شینی نیوہشەو

گەر پەری پەروانە سووتا، شاھیدی وە ک شەم ھەبە

Xezelêk le hedî

Razî min win nakrê taze heta dîdem heyê

Kar le hâşa der çûwe dîde ewendey nem heyê

Ay le des dîde w dilî xomçim beser hat eyçilon

*Yan le tay ewda delerzim yan miçûf kî em heyê
şêt heyê agay lê karî xoşewîstî her niyê*

Ew be dê wanem dezanê min pejarey wem heyê

Malî awa bê evîn çîrokî hend lê kewtewe

Wek bizanim wired razêkyan wekû hawdem heyê

Babe nîn wajey min u fînûy evîn wa mest deken

Her delêy peymaney peywendî legel bestem heyê

Min xemî xalêk dexom. Tenya ewende w hîçîtir

Lew cîhane gewreda her ew xeme wîrdem heyê

çawêrê bûm çend beçend bo dîtinî emma nebû

Ew nehat, yan her leber çawî min ewr'o tem heyê?

Şîr u bade mestî dênin wek yek, emma seyre pêm

Bo le serxoşî şîrda hênde f engî xem heyê

Bê wefayîm gerçî le dîwe belam bew hâlêwe

Hêşte her bo nazî wî kifîyarî wek min kem heyê

"hêdî" belgey zore bo hawar u şînî nîweşew

Ger peîrî perwane sûtta, şahîdî wek şem heyê

غەزەلیک لە راوچی (مەلا کەریم عەزیزنەژاد)

لە دەس دالی خەبالی دژ رەویوی

گولم! تەیری تەلانی بێژبوی

کەوا تێمیسکە سەر لێوی گەزبوی؟

لە پاریزی گزەهی شیعرم، دەترسی؟

لە نیو عەرشی خوداییدا، فریبوی؟

کچی کوردی ھەریمی، یا فریشتەیی

لەسەر پەلکی گولی شیعرم وەریبوی؟

تکەیی ئیلھامی ئاونگی ئەوینی

کەوا چارشیوی رەش دەوری تەنبوی

بە رەش گیراوە رۆژی روونی بەختم

به هه لوپستی شل و شهرمن دیاری په پوولهی باخه کوردیکی هه تیوی
 له میژه دل به دووتادی دهزانم له نیو ههستیکی ناسک دابه زیوی
 هه له و دهستم له نهستۆ که، هه تا که ی له نیو تهبعی تهپی «راوچی» خزیوی

Xezelêk le r'awçî
 (mela kerîm 'azîz nejad)

Gulim! Teyrî telanî bê bijî wî
 le des dalî xeyalî dij r'ewî wî
 Le parêzî gizey şerim, detirsî?
 Kewa têmîske ser lê wî gezî wî?
 Kiçî kurdi heremî, ya firîştey,
 Le nêw'efî şî xudayîda, firî wî?
 Tikey îlhamî awingî ewînî
 Leser pelkî gulî şerim werî wî
 Be r'eş gîra we r'oji r'ûnî bextim
 Kewaçarşê wî r'eş dewrî tenî wî
 Be helwêstî sil u şermin diyarî
 Pepûley baxê kurdêkî hefî wî
 Lemêje dil be dûta dê dezanîm
 Le nêw hestêkî nasik dabezî wî
 Hele w destim le esto ke, heta key
 Le nêw teb î tefî "r'awçî" xizî wî

غەزەلیک له مستەفا ئیخانزادە

ئەوێ شەرتیکە کردووێ هەتا مان
 هەتا میشک و لەشم هەن تەحتی فەرمان
 لە دل قەت دەر نە کەم عیشقی غەزالم
 کە هەر عیشق و ئۆمیدن پەرمزی هەرمان
 کە باسی خۆشەویستیم کرد لەلای ئەو
 عەزیزی من سەری داخست لە شەرمان

زه کاتی جوانی خۆتم پێ کهرهه که
 ههر ئیستام لازمه نهک وه عدهی خهرمان
 ته بیبا من نه خۆشی دهردی عیشقم
 به ته شیخست مه ده تو دهردی سه رمان
 له نوسخه تدا بنووسه ماچی لیوی
 له جیاتی شه ربهت و ئامپوول و دهرمان
 دهوا نابێ برینم جوز به وه سلی
 له کوی چاره مه ده کا جار جار سهردان

Āezelêk le mistefa êlxanîzade

Ewe şertêke kirdûme heta man
 Heta mêşk u leşim hen tehtî ferman
 Le dil qet dernekem' îşqî xezalim
 Ke her ' îşq u umêdin ferman
 Ke basî xosewîstîm kird le lay ew
 'Eîzi min serî daxist le Şerman
 Zekafî cuanî xotim pê kerem ke
 Her êstam lazime nek we dî xerman
 Tebîba min nexoş derdî îsqim
 Be tesxîst mede to derdî serman
 Le nusxetda binûse maçî lêwî
 Leciyatî şerbet u ampûl u derman
 Dewa nabê birînim cuz be weslî
 Le kuê çarem deka car care serdan

غزه لیک له کهریمی دافیعی (ک.د. ئازاد)

«با بنالن عاشقان تیکرا به کۆل
 مزده بی بو عاشقانی چاوه ری
 حه یفه با نه و شیوه نه نه بریته وه
 یاری شیرین دیته وه ههر دیته وه
 دهرد و ئازار لاوه کان ده بریته وه
 فه سلی جستان کۆچ نه کا، ههر دی به هار

دهستی خه م عه شق و وه فا ده سړیته وه؟ کئی ده لئی بولبول که مرد، گول هه لوه ری
 پاک به سروه ی یه ک نیگا ده شنیته وه کوانئی داوین پیس پله ی عه شقی هه یه
 ناسه واری ده ک ره بی پا بیته وه کئی ده بیته باعیسی دوو دل، نه به د
 سوژده با، دابیته وه، بشکیته وه عاشقی پاکه نه وه ی بو یه ک نیگا
 غه م له «نازاد» ساعه تی جیا بیته وه ا مه نعی شینی من مه کهن، هه ر سهیره گه ر

Āezelêk le kerîmî daft'î (k.d.azad)

"ba binalîn 'aşqan têkî'a bekul"

"Hêyfe ba ew şîwene nebî êtewe"

Mojde bê bo 'aşqanî çawerêş

Yarî şîrîn dêtewe her dêtewe

Feslî cistan koçeka, her dê behar

Derd u azar la wekan debî êtewe

kê delî bulbul ke mird, gul helwerî

Destî xem' eşqî u wefa desrêtewe?

Kuanê dawên pîs piley' eşqî heye

Pak be sirwey yek nîga deşnêtewe

Kê debête ba'îsî dû dil, ebed

Asewarî dek rêbî pa bêtewe

'A şqî pake ewey bo yek nîga

Sojde ba, dabêtewe, bişkêtewe

mer î şînî min meken, her seyre ger

xem le "azad" sa, etê ciya bêtewe.

سێبهری مهرگم له پێشدايه و بهرهو مه‌نزل ده‌رۆم
 ناخی گۆری ته‌نگه‌ جیگام، هه‌ر تل ئاسا بی قه‌ده‌م
 من به‌رهو ئاسۆ، به‌رهو رووناکی با‌لم گرتوو‌ه
 چۆن به‌رهو تاریکی ده‌خشی‌م، پال وه‌ شه‌یتانی ده‌ده‌م!
 کانی روونم دی به‌ لێشاوی به‌هار شلوی نه‌بوو
 به‌فری گه‌وره‌م دی چیا‌ی گرت و به‌ تاوی بۆه قه‌ده‌م
 ژینی کورتم دی پراوپر بوو له‌ شانازی و شه‌ره‌ف
 عومری زۆرم دی که‌ دوا‌یی هات به‌ ریسوا‌یی و نه‌ده‌م
 ئاگری سینهم بلیسه‌ی دی و ولات رو‌شن ده‌کا
 نه‌و ده‌مه‌ی خۆم وه‌ک دلۆپیک ده‌چمه‌ نیو ده‌ریای عه‌ده‌م

ẖezelêk le hemin

Soft goşey xaneqa bûm, este pîrî meykedem
Zahîdî xelwetnişîn bûm, este mest u meyzedem
Serwi azadîş lebar u dilkeş u berze, belâm
Giyaneke! min şê t u şeyday lar u lencey em qedem
Cîlweyî cuanî le herçîda hebê xoşim dewê
Rojê kuştey mînîjop u fîojê gîrodeyšedem
Her yekey boxoy decûlênetewe hestî derûn
Zerdepeî, karwankuje, tarîk u rûnî subhîdem
Asmanî saw u deryay mend u tarmayî çîya
Sê wî la sûr u behêy zerd u henarî gul be dem
Kê wekû min sard u germî fîojarî çêstûwe?
Ga le deşî germesêr u ga le kuêstanî gedem
Wek şepolî zêy xurîm satê hedadanîm niye
Gêj dexom, pêcê dedem, min fîolê kurdî em sedem
Rege sext u pîr le kend u lend u helêdere wgewe
Her debê bibzûm, dedê bikşem, wi çanî lê nedem
Seberî megrim le pêşdaye w berew mwanzî def om
Naxî goî tenge cêgam, her tilasa bê qedem

*Min berewaso, berew rûnakî balim girtûwe
 Con berew tarîkî dexşem, pal we şeytanê dedem!
 Kanî rûnim dî be lêşawî behar şilwê nebû
 Befrî gewrem dî iyay girt u betawê bûqedem
 Jî nî kurtim dî pîr awpîr bû le şanaî w şeref
 umrî dirêjim dî ke duayî hat be wrîswayî w nedem
 Agirî sînem bilêsey dê w wîlat rîşin deka
 Ew demey xom wek dil opêk deçme nêw deryay edem*

غەزەلیک لە هیدی

پازی من ون ناكری تازه ههتا دیدهم ههیه
 كار له حاشا ده‌رچوو ه دیده ئه‌وهندهی نهم ههیه
 ئای له دهس دیده و دلی خۆم چم به‌سه‌ر هات ئه‌ی چلۆن
 یان له‌تای ئه‌ودا ده‌له‌رزم یان مچورکی ئهم ههیه
 شیت ههیه ئاگای له کاری خۆشه‌ویستی هه‌ر نییه
 ئه‌و له دیوانهم ده‌زانئ من په‌زاره‌ی وه‌م ههیه
 مالی ئاوابی ئه‌فین چیرۆکی هیند لی که‌وته‌وه
 وه‌ک بزانه‌م ورده رازیکیان وه‌کوو هاو‌ده‌م ههیه
 باده نین واژه‌ی من و تینووی ئه‌فین وا مه‌ست ده‌که‌ن
 هه‌ر ده‌لیی په‌یمان ه په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل به‌سته‌م ههیه
 من خه‌می خالیک ده‌خۆم، ته‌نیا ئه‌وه‌نده و هه‌یچی‌تر
 له‌و جیهانه‌ی گه‌وره‌دا هه‌ر ئه‌و خه‌مه ورده‌م ههیه
 چاوه‌ری بووم چه‌ند به‌چه‌ند بۆ دیتنی ئه‌مما نه‌بوو
 ئه‌و نه‌هات، یان هه‌ر له به‌رچاوی من ئه‌ورۆ ته‌م ههیه؟
 شیع‌ر و باده مه‌ستی دینن وه‌ک یه‌ک، ئه‌مما سه‌یره پی‌م
 بۆ له‌سه‌ر خۆشیی شیع‌ردا هیندی ره‌نگی خه‌م ههیه
 بیوه‌فاییم گه‌رچی لی دیوه به‌لام به‌و حاله‌وه
 هه‌یشه هه‌ر بۆ نازی وی کرپاری وه‌ک من که‌م ههیه